

"נקודה טובה" - מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

גיליון 34 - שנת תשפ"ו גיליון "קורח" - כח' סיוון תשפ"ו, 13 ליוני 2026.

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "קורח" - "בין שוויון להתנשאות"

בפרשתנו, יוצא קורח באופן חזיתי נגד מנהיגותו של משה רבנו וטוען: "כִּי כָל הָעֵדָה כָּלָם קְדוֹשִׁים וְיִתְוָךְ ה' וּמִדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קְהַל ה'" (במדבר פרק טז, ג). כל עם ישראל, כולם קדושים - כולם היו במעמד בר סיני ושמעו את דבר ה'. ואם כך, כולם ראויים להתמנות כמנהיגים. ומדוע אתה ובני משפחתך פריבילגים ומתנשאים?! מדוע אתה המנהיג, אחיך אהרון הוא הכהן הגדול ובנוסף גם מינית לאחרונך את קרובך אליצפן כנשיא שבט לוי?!

בשולי הדברים נעיר, כי כל המינויים היו בצו ה', כך שטענותיו של קורח לא היו במקומן. אולם הבה נעיין בטענתו של קורח: **"כולם קדושים"**. ישנו שוויון בסיסי טוען קורח. כולם צדיקים, כולם קדושים וכולם ראויים. ולכן, אף שבסופו של דבר, לא כולם יתמנו למנהיגים, עדיין ראוי לחלק את הגיובים בין כל המגזרים.

הבה נבחן את טענת השוויון. האם כולם נבראו שווים?! האם כל בני האדם אכן עשירים ויפים, ומוכשרים באותה מידה?! האם לכל הנבראים יש את אותה נקודת מוצא בחיים - ייחוס, בריאות, משפחה תומכת ועוד?!

ואם כך הדבר, אז איפה כן נמצא את השוויון?! התשובה טמונה בפסוק "כִּי בְּצִלָם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם" (בראשית ט, ו). כל אדם בעולם נברא בצלם אלוהים - עם ערך אנושי/אלוקי בסיסי כאדם מצפוני, חושב, מבין ומדבר, ובעל זכות לחירות ולבחירה חופשית וגם ליצירה ולנתינה. זאת ועוד, היהדות רואה כל אדם כשותפו של הקב"ה לקיומו, לתיקונו ולשיפורו של העולם. ומכאן נובעת האחריות המוסרית של האדם כלפי עצמו, משפחתו והחברה בה הוא חי. כל אלה הובילו את האנושות באופן טבעי אל הבנת הערך העצמי השווה של האדם ואל חוקי היסוד של כבוד האדם וחירותו ובלשון חז"ל: 'כבוד הבריות'.

תחום נוסף בו קיים שוויון הזדמנויות הוא המאמץ והעשייה האישית. חז"ל פסקו שממזר שהינו פסול חיתון, יכול להיות יותר חשוב מכהן גדול - שהוא מן המיוחסים ביותר. הכיצד?! אם הממזר הינו תלמיד חכם והכהן הגדול הינו עם הארץ (שכנראה קנה את התפקיד על ידי שוחד לשלטון הנכרי), אזי המימד התורני שהושג בעמל אישי רב, גובר על מימד הייחוס המולד וילוקח בגדולי (משנה אחרונה במסכת הוריות).

הלכה זו מוכיחה כי אף שביהדות ישנם מעמדות אליטיסטיים - מלידה (כהנים ולוויים, שנדרשו לעבוד במקדש - סטטוס שבצידו לא רק זכויות אלא גם חובות רבים), לא מדובר בקאסטות, כי האדם יכול לשדרג את מעמדו הרוחני בעזרת לימוד התורה. כדברי חז"ל: אמנם כתר כהונה וכתר מלכות אינם זמינים לכל אחד. אבל "כתר תורה מונח בקרן זוית כל הרוצה ליטול יבא ויטול" (יומא עב, ב).

ואכן, התורה מגדלת ומרוממת את האדם כדברי רבי מאיר: "כל העוסק בתורה לשמה, (היא) ... מגדלתו ומרוממתו על כל המעשים" (אבות פרק ו, משנה א) - מעצבת את אישיותו ו'מגדלת' אותו מבחינה רוחנית ומוסרית. מרחיבה את דעתו ואת אופקיו, מעדנת את מידותיו, ונותנת משמעות לחייו. ואפילו משדרגת את מעמדו החברתי והוא הופך להיות "יָרַע אַהוּב" - חבר טוב ומוערך (שם).

"נקודה טובה" - מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

אם כך, אם בכל זאת אין שוויון, אזי מיהו האדם הגדול יותר ביהדות? מי ניצב בראש ה'סולם'!! האם העשיר או שמא החכם. האם המתבודד וההוגה, או שמא המצליחן!! האם מי שמנסה ולא מצליח, או אולי מי שמצליח אפילו בלי להתאמץ!!

תשובה לשאלה זו, נתנו חכמי כרם ביבנה – תלמידיו של רבן יוחנן בן זכאי ששיקם את היהדות לאחר חורבן בית שני והקים עולה של תורה. תלמידיו כיבדו את שכיניהם עובדי האדמה וכך אמרו: אני, העוסק בתורה, בריה (בן אדם) וכך גם חברי עובד האדמה ושנינו משכימים למלאכתנו מידי בוקר. הוא עוסק ביישובה של ארץ ישראל ואני עוסק בתורת הנצח. ולמרות השונות בינינו, למדנו: **"אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכווין לבו לשמים"**. קנה המידה למדידת גדלות האדם הוא האכפתיות, הדבקות האחריות ומסירות הנפש. המאמץ ותחושת השליחות בעבודת ה' הם אלה שעושים את כל ההבדל (ברכות יז ע"א).

האם אכן **"כל העדה כלם קדושים"**?! קורח טען שכולם קדושים - במציאות. אולם על פי דברינו, הקדושה הינה רק היעוד. אולם, ברמת הביצוע - איש איש ורצונו לממש את הפוטנציאל האישי שלו, מתוך אכפתיות ומסירות נפש (או לא...). זוהי המשימה האמיתית - **"ובלבד שיכווין לבו לשמים"**.

זהו האליטיזם הרוחני האמיתי. וגם אז, הוא לא מצדיק התנשאות, אלא ענווה. אליטיזם מחייב ולא פריבילגי.

מול ההתנשאות המניפולטיבית של קורח, מציבה התורה את הדגם של ה"הירארכיה הפתוחה" - את הסולם רוחני של צלם אלוקים, בחירה חופשית, תורה וקדושה. סולם שכל אחד יכול ומוזמן לעלות בו בעמל, מתוך תחושת אחריות ושליחות. ואז, התורה היא זו שמנשאת, **"מגדלת ומרוממת"** את האדם.

מברכת שבת *life*

משה ר"ט

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חבריך.**